

גיליון מס' 67

מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

מעלות
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה

תחום בוגרים

ראש הישיבה

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

"דבר אחר, 'זכור לאברהם', למה הזכיר ג' אבות, אמר ר' לוי: אמר משה, רבון העולם, חיים הם המתים? אמר לו: משה, נעשית מין? אמר לו משה: אם אין המתים חיים לעתיד לבא, יפה את עושה להם כל מה שתבקש, אבל אם חיים המתים, מה יש לך לומר לאבות לעתיד לבא, כשיעמדו אבותיהם ויבקשו ממך הבטחה שהבטחתם מה יש לך להשיבם, לא כך הבטחתם שאתה מרבה בניהם ככוכבי השמים, ועכשיו תבקש לכלותו, הוי 'זכור לאברהם'."

משה אומר לקב"ה - אם אתה מסתכל במבט של כאן ועכשיו, כביכול אין עבר - לא מתחשבים באבות, ואין עתיד - אין תחית המתים, אז התגובה הראויה לחטא העגל היא כליה. אך במבט עליון יותר, הסוקר את הדור הזה בתוך כל הדורות, מהאבות ועד העתיד הרחוק ביותר של תחית המתים - גם לדור הזה יש תפקיד, וגם הדור הזה הוא חלק מכלל ישראל, ולא ראויה לו כליה. מבט שכולל בתוכו גם את תחית המתים הוא מבט שמביט אל הפנימיות. אמנם חטאו ישראל, אך החטא לא נידון במבט החיצוני, שאז ראויה כליה לחוטאים, אלא במבט פנימי אל הנשמה, אל חלקו של הדור הזה בכלל הדורות.

מבט זה הוא המבט שראוי להנהיג את כלל ישראל, ועל כן הקב"ה לא מקבל את אמירתו של משה "מחני נא". מבט כללי ופנימי זה המבט שאיתו יכול משה להנהיג את ישראל גם בארץ ישראל.

הדברים אמורים כלפי אמירות שונות שנשמעות לעיתים באויר דורנו, ויש להן אחיזה ושביתה גם בקרב הציבור האמון על תורתו והדרכתו של הרב קוק זצ"ל.

לראות את הפנימיות של הדור זו משימה קשה. אנו יודעים שלכל יהודי יש נשמה גדולה, ואף אם הוא פושע - נשמתו טהורה היא. עלינו להפנים וללמוד את הידיעה שגם לכלל ישראל יש נשמה, וגם הדור כולו יכול להיות פושע כלפי חוץ אך טוב במבט פנימי. זהו המבט של משה רבנו, כפי שמדגיש הרב קוק זצ"ל בדבריו (אגרות ראי"ה ח"ב אגרת תקנ"ה):

"ומפני-כך היתה מדתו של משה רבינו עליו השלום לקרב רחוקים, עד שקרב אפילו את הערב רב, ואף על פי שזה גרם אריכות הגלות, מכל מקום סוף-כל-סוף יתעלו גם הם, כי בודאי יתקיים ביה 'יתן לך כלבבך וכל עצתך למלא', והשית' 'מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים'."

ההנהגה של משה רבנו שהתקבלה על ידי הקב"ה כראויה להנהיג את ישראל היא ההנהגה שבתגובה לחטא העגל - מבט על פנימיות כלל ישראל.

מתוך השיעור שניתן בתאריך י' בסיון תשס"ט
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

בפרשתנו העם מתאוננים ומבקשים בשר, ותגובתו של משה רבנו (במדבר י"א, י-י"ד):

"וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעָם בְּכֹה לְמַשְׁפָּחָתוֹ אִישׁ לִפְתָּח אָהָלוֹ וַיִּחַר אֵף ה' מְאֹד וַיַּעֲרִיב מִשָּׁה רַע. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' לָמָּה הִרְעַתָּ לְעַבְדְּךָ וְלָמָּה לֹא מָצִיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׂוּם אֶת מִשְׁאֵל כָּל הָעָם הַזֶּה עָלַי. הֲאֵנֹכִי הָרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אֲנֹכִי יִלְחָתִיהוּ כִּי תֹאמַר אֵלַי שְׂאֵהוּ בְּחִיקֶךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאָמֹן אֶת הַיֶּלֶק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּיו. מֵאִזּוֹ לִי בָשָׂר לֶתֶת לְכָל הָעָם הַזֶּה כִּי יִבְכוּ עָלַי לֵאמֹר תָּנֵה לָנוּ בָשָׂר וְנֹאכְלָהּ. לֹא אוּכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשַׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי כִבֹּד מִמֶּנִּי. וְאִם כֹּה־אֵת עֲשֵׂה לִי הֲרֹגְנִי נָא הַרְג אִם מִצְּאִתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעַתִּי."

קודם שנעסוק בתגובתו של משה רבנו, חשוב להדגיש כי איננו עוסקים כלל במשה רבנו ובמדרגתו. איננו ראוים לכך כלל. אנו עוסקים במה שאנו יכולים ללמוד ממה שנכתב בתורה ובדברי חז"ל על משה ועל מעשיו, מתוך הבנה שאין אנו מודדים את משה במדרגתו, ודנים בו ובמעשיו חלילה.

הקב"ה עונה למשה שתי תשובות. האחת לטווח הקצר - נתינת בשר לעם, והשניה לטווח הארוך - "אספה לי שבעים איש", שישאו יחד עם משה את משא העם.

חז"ל בזהר הקדוש משווים את תגובתו של משה כאן, לתגובתו בחטא העגל (ח"ג קנ"ה ע"ב, בתרגום): "בוא וראה, שכאן ידע משה שהוא ימות ולא יכנס לארץ, שהרי אלדד ומידד אמרו דבר זה. על כן לא צריך האדם בעת ששרוי בכעס לקלל את עצמו, כי כמה עומדים עליו שמקבלים דבר זה. בזמן אחר שביקש מיתה, לא קבלו ממנו משם שהכל היה לתועלת ישראל. עתה לא אמר זה אלא מתוך כעס ודחוק, ועל כן קבלו ממנו."

בתגובה לאספסוף, משה אומר: "הרגני נא הרוג", והקב"ה מקבל את דבריו, משום שנאמרו בכעס. מיד אחר כך מתנבאים אלדד ומידד: "משה מת ויהושע מכניס". כעסו של משה כאן הוא מן הדברים שבעבורם, כך אומרים חז"ל, לא נכנס לארץ.

בחטא העגל, לעומת זאת, אמר משה (שמות ל"ב, ל"ב): "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", והקב"ה לא מקבל את דבריו, משום ששם נאמרו בלא כעס אלא לתועלתם של ישראל.

מהו שורש ההבדל בין שני המקומות?

בפרשתנו, משה לא מתייחס כלל לבקשתם של העם. משה חש, כביכול, חוסר אונים, ועל כן כועס. הכעס הוא ביטוי למבט על מה שקורה כאן ועכשיו. העם רוצה בשר. כיון שאין בשר, זה מביא לכעס.

בחטא העגל, לעומת זאת, התרומם משה למבט עליון, וראה את המציאות בצורתה הגבוהה והפנימית. כך דורשים חכמים (שמות רבה פרשה מ"ד, ו'):

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרה ובר"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חזאים כחומר הכא...

3. מדוע תפילת "א-ל נא רפא נא לה" כל כך קצרה?

2. אילו פסוקים שייכים למקומם בפרשתנו?

1. מה סימן של תקיעה בחצוצרה אחת ומה סימן של תקיעה בשתי חצוצרות?

"מהשתוקקות שהוא מבקש ה' באמת, אף שעדיין אין מאיר בליבו, בא השמחה בלב ומזה בא ליראה. ושוב, מהיראה שנפתח בליבו יותר על ידי זה ההרגשה שה' יתברך עומד עליו ורואה במעשיו ומחשבותיו ומצפוני ליבו, יחזור עליו השמחה בה"

(רבי צדוק הכהן מלובלין, פרי צדיק, בהעלותך א')

